

Byla to rozkoš – pálit.

Pozoroval s obzvláštní rozkoší, jak jsou předměty pohlcovány, jak věci černají a jak se mění. Když svíral v dlaních mosaznou trysku – toho obrovského hada, který plival na svět jedovatý petrolej – krev mu bušila ve spáncích a jeho ruce byly rukama podivuhodného dirigenta řídícího veškeré symfonie žáru a ohně, v nichž mizí cáry a zuhelnatělé zbytky dějin. V očích pod helmou se symbolickým číslem 451, nasazenou na lhostejné hlavě, vzplál oranžový žár, když si představil, co bude následovat: stiskl zapalovač a dům se vzepjal ve žravých plamelech, které zbarvily večerní oblohu do červena, do žluta a do smolné černě. Kráčel obklopen rojem světlušek. A když poletujících, žářem zkroucené knihy umíraly u vchodu a na trávníku kolem domu, pocítil neodolatelnou chuť strčit do té žhnoucí pece klacek a na něm opékat pěnové bonbony, jak se to u ohníčků dělávalo. Knihy se ve víru jisker vznesly vzhůru a letěly pryč ve větru, který potemněl dýmem spáleniště.

Montag se zuřivě zašklebil, jako se šklebí každý, koho plameny ožehnou a donutí, aby couvl.

Věděl, že až se vrátí na požárnickou stanici a mrkne na sebe do zrcadla, bude vypadat jako kabaretní zpěvák pomazaný opáleným korkem. A později, až bude usínat, ucítí ve tmě, jak se mu svaly na tváři dosud stahují oním zuřivým šklebem. Pokud se pamatoval, ten úsměv ho neopouštěl, nikdy ho neopouštěl.

Pověsil helmu černou jako krovky brouka a vyleštil ji, pečlivě pověsil i ohnivzdornou vestu, vydatně se osprchoval a pak se s rukama v kapsách a pískaje si, vydal horním patrem požárnické stanice k poplachovému otvoru v podlaze a propadl dolů. V poslední chvíli, když už se zdálo, že dojde k neštěstí, vytáhl ruce z kapes a zabrzdil pád tím, že se chytil lesklé tyče. Sklouzl po ní, tyč zadrnčela a on se zastavil, paty pár centimetrů nad betonovou podlahou.

Vyšel z požárnické stanice a kráčel půlnoční ulicí k podzemní dráze, kde tichý pneumatiký vlak bezhlučně klouzal naolejovaným žlabem a pak ho se závanem teplého vzduchu vypustil do krémově vykachlíkované chodby, kterou stoupalo pohyblivé schodiště k povrchu.

Dal se schodištěm vynést na tichý noční vzduch a stále si hvízdal. Téměř zamyšleně zamířil k rohu ulice, ačkoli nepřemýšlel o ničem určitém. Ale než dospěl na roh, zpomalil chůzi – jako by z neznáma přiletěl závan větru, jako by na něj někdo zavolal jménem.

Když se po několik posledních nocí vracel za svitu hvězd domů, měl pokaždé na tomto nároží velmi neurčitý pocit spojený s chodníkem. Cítil, že na něm až do poslední chvíle než zahrnul za roh, někdo stál. Zdálo se, že ovzduší je zde prosyceno zvláštním klidem, jako by tu potichu čekal někdo, kdo se chvíli před jeho příchodem prostě změní v stín a nechá ho projít. To snad čich mu prozradil slaboučkou vůni, snad ucítil na hřbetě rukou a na tváři, že vzduch je teplejší právě na tomto místě, kde jej možná na zlomek okamžiku o několik stupňů ohřálo tělo člověka, který tam stál. Bylo to nepochopitelné. Pokaždé, když zabočil za roh, viděl jenom bílý nepoužívaný hrbolatý chodník, kde jedné noci jako by něco rychle mizelo přes trávník, dřív než to mohl rozpoznat nebo než mohl promluvit.

Dnes však zpomalil chůzi, téměř se zastavil. Mysl předběhla jeho kroky a chystala se obejít roh za něho, když tu jako by

zaslechl nepatrný šepot. Dýchá tam někdo? Nebo snad někdo, kdo tam tiše stojí a čeká, jenom objemem svého těla stlačuje vzduch?

Zahrnul za roh.

Po chodníku zalitým světlem měsíce letělo podzimní listí, takže se zdálo, jako by dívka, která se pohybovala v jeho proudu, ujížděla vpřed, nechávala se pohybem větru a listí unášet. Skloněnou hlavou pozorovala své střevíce brodící se ve zvířených listech. Měla útlou, mléčně bílou tvář a v ní výraz duchovního hladu, jenž vše s neúnavnou dychtivostí ohmatával. Zírala na všechno bledá překvapením; tmavé oči hleděly na svět tak soustředěně, že jim žádné hnutí neušlo. Měla na sobě bílé šaty a ty jemně šustily. Téměř se mu zdálo, že slyší, jak dívka při chůzi pohybuje rukama – a teď mizivě nepatrný zvuk, bělostné zachvění tváře, kterou k němu obrátila, když zjistila, že blízko ní stojí uprostřed chodníku muž a čeká.

V korunách stromů silně zahučelo, jak se z nich snášel jejich suchý déšť. Dívka se zastavila a zdálo se, že snad překvapením couvne, ale zatím zůstala stát a prohlížela si Montaga očima tak temnými a lesklými a živoucími, až si pomyslel, že řekl něco neobyčejně úžasného. Věděl však, že jen pohnul rty, aby ji pozdravil, a když si všiml, že jí učaroval salamandr na jeho rukávu a odznak s Fénixem na prsou, promluvil znovu.

„Už vím,“ řekl, „vy jste naše nová sousedka.“

„A vy jste určitě –“ pozdvihla oči ze symbolů jeho povolání „– požárník.“ Její hlas se vytrácel.

„Říkáte to nějak divně.“

„Poznala bych – poznala bych to se zavřenými očima,“ řekla pomalu.

„Co – pach petroleje? Moje žena si na něj pořád stěžuje,“ zasmál se. „Člověk se ho nikdy úplně nezabaví.“

„Ne, to nezabaví,“ řekla stísněně.

Cítil, že kolem něho obchází, převrací ho naruby, jemně jím třese a vyndává mu věci z kapes, aniž se jedinkrát pohnula.

„Pro mě,“ řekl, protože mlčení trvalo už dlouho, „je petrolej jako voňavka.“

„Opravdu vám tak připadá?“

„Samozřejmě. Proč by ne?“

Dala si s odpovědí na čas, aby o tom mohla přemýšlet. „Nevím.“ Otočila se k chodníku, který vedl k jejich domovům. „Nebude vám vadit, když půjdu s vámi? Já jsem Clarissa McClellanová.“

„Clarissa. Já jsem Guy Montag. Jen pojdte se mnou. Co se tu tak v noci potulujete? Kolik vám je?“

Šli po stříbřitém chodníku nocí, jíž vál vlahý i chladivý vítr, ve vzduchu slabounce voněly meruňky a jahody, on se rozhlédl kolem sebe a uvědomil si, že v téhle pokročilé roční době to není možné.

Byla tu jenom ta dívka. Šla teď s ním, v měsíčním světle svítila její tvář jako sníh a on věděl, že v hlavě převrací jeho otázky a přemýšlí, jak by mu na ně nejlépe odpověděla.

„Je mi sedmnáct a jsem cvok,“ řekla. „Můj strýček říká, že to jde jedno s druhým. Prý když se tě lidi budou ptát, kolik ti je, pověz jim, že sedmnáct a že jsi cvok. – Že se takhle v noci pěkně jde? Já ráda čichám k věcem a dívám se na ně a někdy zůstanu vzhůru a prochodím celou noc a dívám se na východ slunce.“

Šli dál a opět mlčeli, až konečně řekla zamysleně: „Víte, já se vás vůbec nebojím.“

Překvapilo ho to. „Proč byste se měla bát?“

„Tolik lidí se vás bojí. Myslím vás požárníků. Ale vy jste vlastně docela normální člověk...“

Spatřil v jejich očích sama sebe, zachyceného ve dvou zářících kapkách lesklé tekutiny, sama sebe, černého a maličkého, do všech podrobností, s rýhou kolem úst, se vším všudy, jako by její oči byly dva zázračné kousky jantaru a mohly ho oblit a nedotčeného uchovat. Její obličej, obrácený teď k němu, byl z křehkého mléčného skla a prosvítalo jím měkké nezhasíná-

jící světlo. Nebylo to hysterické světlo elektrické žárovky, ale – co? Podivně příjemné, vzácné a lichotivé světlo svíčky. Kdysi dávno, ještě když byl malý, byla jednou v elektrárně porucha. Matka tehdy našla a rozsvítila poslední svíčku a na hodinku znovu objevili osvětlení, v němž prostor ztratil svoje nesmírné rozměry, schoulil se útulně kolem nich a oni, matka a syn, v něm zůstali sami, změnění a doufající, že elektrárna ještě chvíli nebude fungovat...

A potom Clarissa McClellanová řekla:

„Můžu se vás na něco zeptat? Jak dlouho jste u požárníků?“

„Od dvaceti. Už deset let.“

„A přečtete si někdy některou z těch knih, které pálíte?“

Zasmál se. „To je protizákonné!“

„No, jasně.“

„Je to pěkná práce. V pondělí spálit Millayovou, ve středu Whitmana, v pátek Faulknera, spálit je na popel a potom spálit ten popel. To je naše oficiální stanovisko.“

Šli dál a dívka řekla: „Je to pravda, že kdysi dávno požárníci požáry hasili, místo aby je zakládali?“

„Ne, domy byly samozřejmě odjakživa ohnivzdorné.“

„To je divné. Jednou jsem slyšela, že kdysi dávno hořivaly domy nešťastnou náhodou a že lidi volali požárníky, aby plameny uhasili.“

Zasmál se.

Prudce k němu otočila hlavu. „Proč se smějete?“

„Já nevím.“ Znovu se rozesmál a pak se zarazil. „Proč se ptáte?“

„Smějete se, ačkoli jsem neřekla nic k smíchu, a hned mi odpovídáte. Ani na chvíli se nezamyslíte nad tím, co jsem se vás ptala.“

Zastavil se. „Vy jste ale divná,“ řekl a pohlédl na ni. „Zdvořilá moc nejste.“

„Nechtěla jsem vás urazit. Myslím, že jenom trochu moc pozoruju lidi.“

„No, a tohle pro vás nic neznamena?“ poklepal na číslo 451 přišité na uhlově černém rukávu.

„Ano,“ zašeptala. Přidala do kroku. „Díval jste se někdy na tryskové automobily, jak se ženou tamhle po bulváru?“

„Zamlouváte, o čem jsme se bavili!“

„Někdy si myslím, že řidiči vůbec nevědí, jak vypadá tráva nebo květiny, protože nikdy nejedou dost pomalu, aby je viděli,“ řekla. „Kdyby člověk ukázal řidičovi zelenou šmouhu, řekne: ‚Aha, to je tráva!‘ A růžovou šmouhu? ‚To je růžový sad!‘ Bílé šmouhy jsou domy. Hnědé šmouhy jsou krávy. Strýček jel jednou na dálnici pomalu. Jel šedesátkou a zavřeli ho na dva dny. Nepřipadá vám to směšné a taky smutné?“

„Moc přemýšlíte,“ řekl Montag stísněně.

„Málokdy se dívám na telestěny a málokdy chodím na závody nebo do zábavních parků. Proto mám asi spoustu času na bláznivé myšlenky. Viděl jste ty sedmdesát metrů dlouhé reklamní tabule venku za městem? Víte, že kdysi byly tabule jenom sedm metrů dlouhé? Jenže auta se začala hnát tak rychle, že museli reklamy protáhnout, aby se daly přečíst.“

„To jsem nevěděl,“ úsečně se zasmál Montag.

„Vsaďte se, že vím ještě něco, co vy nevíte. Ráno je na trávě rosa.“

Najednou si nemohl vzpomenout, jestli tohle věděl nebo ne, a to ho podráždilo.

„A když se dobře podíváte –“ ukázala na oblohu, „uvidíte na měsíci muže.“

Už dávno se tam nepodíval.

Zbytek cesty ušli beze slova, ona zamyšlená, on v rdousivé a nepříjemné zmlklosti na ni vrhal obviňující pohledy. Když došli k jejímu domu, byla v něm rozsvícená všechna světla.

„Co se děje?“ Montag zřídkakdy viděl v domě tolik světel.

„Nic, to jenom moje maminka, otec a strýček vysedávají a hovoří. Je to skoro, jako když někdo chodí pěšky, jenomže je

to vzácnější. Strýčka zavřeli ještě jednou – neříkala jsem vám to už? – protože chodil pěšky. My jsme strašně zvláštní rodina.“

„Ale o čem pořád mluvíte?“

Zasmála se tomu. „Dobrou noc!“ Vykročila k domu. Potom, jako by si na něco vzpomněla, se vrátila a zvědavě a udiveně si ho prohlížela. „Jste šťastný?“ zeptala se.

„Co jestli jsem?“ zvolal.

Ale ona už byla pryč, odběhla v měsíčním svitu. Domovní dveře se neslyšně zavřely.

„Šťastný. Tak hloupě se ptát!“

Přestal se smát.

Vložil ruku do rukavicového otvoru domovních dveří, aby poznaly jeho dotyk. Domovní dveře se otevřely.

Samozřejmě že jsem šťastný. Co ji to napadlo? Nebo nejsem? zeptal se tichých pokojů. Stál a hleděl vzhůru na mřížku ventilátoru v hale a náhle si vzpomněl, že za mřížkou je něco schované, něco, co jako by pokukovalo dolů po něm. Rychle odvrátil zrak.

Podivná noc a podivné setkání! Nepamatoval se na nic podobného, vyjma jednou odpoledne před rokem, kdy potkal v parku jakéhosi starce a dali se spolu do řeči...

Montag zatřásl hlavou. Zahleděl se na holou stěnu. Byla tam dívčina tvář, ve vzpomínce opravdu krásná, vlastně udivující. Měla obličej drobný jako ciferník malého budíčku, nejasně viditelný v temném pokoji uprostřed noci, když se člověk probudí, aby se podíval, kolik je, a spatří ciferník, který mu ukazuje hodinu a minutu a vteřinu v bělostném mlčení a svitu, jistota sama, která ví, co má říct o noci rychle ubíhající vstříc dalším temnotám, ale plynoucí též vstříc novému slunci.

„Co je?“ zeptal se Montag svého druhého já, toho idiota v jeho podvědomí, který se v něm časem pohnul a zablábolil, nezávislý na vůli, zvyku a vědomí.

Ohlédl se znovu na stěnu. Její tvář – podobala se zrcadlu.

Hloupost! Kolik zná člověk lidí, kteří odrážejí jeho vlastní světlo? Lidé jsou častěji – hledal přirovnání a našel je ve svém oboru – pochodněmi, které dohořívají, až zhasnou závanem větru. Jak zřídka přijme a zrcadlí obličej někoho jiného váš výraz, vaši vlastní, nejnaternější, chvějící se myšlenku?

Ta dívka měla neuvěřitelnou schopnost vžít se do člověka; podobala se dychtivému divákovi v loutkovém divadle, vytušila každé zachvění očního víčka, každý pohyb ruky, každé škubnutí prstu ještě dřív, než k němu došlo. Jak dlouho spolu šli? Tři minuty? Pět? Teď mu ta doba připadala nesmírně dlouhá. Její postava na jevišti před ním byla obrovská a jaký stín vrhalo na stěnu její štíhlé tělo! Cítil, že kdyby ho zasvědilo oko, možná by zamrkala. A kdyby se mu lícní svaly nepatrně napjaly, zívla by dávno před ním.

Když teď o tom přemýšlím, napadlo ho, skoro se zdá, že na mě tam na ulici čekala – a tak pozdě v noci...

Otevřel dveře do ložnice.

Bylo mu, jako by po západu měsíce vcházel do studeného mramorového sálu mauzolea. Naprostá tma, ani náznak stříbrného světa venku, okna neprodyšně zavřená, komnata podobající se hrobce, kam nemůže proniknout jediný zvuk velkoměsta. Místnost nebyla prázdná.

Naslouchal.

Ve vzduchu jemný ševel jakoby víření moskytů, elektrický bzukot skryté vosy, stulené ve zvláštním růžovém teplém hnízdě. Hudbu bylo trošičku slyšet, téměř dokázal rozeznat melodii.

Cítil, že mu úsměv mizí, taje, skládá se a řadí do záhybů jako tučná kůže, jako hmota fantastické svíčky, která příliš dlouho hořela a hroutí se – teď ji někdo sfoukl. Tma. Nejsem šťastný. Nejsem šťastný. Říkal ta slova sám sobě. Uvědomil si, že to je pravý stav věcí. Nosil své štěstí jako škrabošku a ta dívka utekla se škraboškou přes trávník a nedalo se jít, zaklepat na její dveře a požádat, aby mu ji vrátila.

Nerozsvítil a představoval si, jak asi tenhle pokoj vypadá. Jeho žena leží na posteli, nepřikrytá a chladná jako socha na víku hrobky, oči připoutané ke stropu neviditelnými ocelovými nitěmi, nehybná. V uších drobné mušličky, miniaturní rádia pevně vtisknutá dovnitř, a elektronický oceán zvuku, hudby a hlasů a znovu hudby a hlasů se valí, bez ustání se valí k pobřeží její neusínající mysli. Pokoj byl vlastně prázdný. Každou noc sem dorazily vlny a unášely ji s obrovským přílivem zvuků, odplavovaly ji bezesnou nocí k ránu. V posledních dvou letech nebylo jediné noci, aby Mildred nevyplula na to moře, aby se do něho s radostí znovu neponořila.

V pokoji bylo chladno, ale přesto cítil, že nemůže dýchat. Nechtěl rozhrnout záclony a otevřít francouzská okna, protože nechtěl, aby do pokoje vniklo měsíční světlo. A tak s pocitem člověka, který se v nejbližší hodině zalkne nedostatkem vzduchu, šel po hmatu ke své rozestlané, oddělené, a proto chladné posteli.

Ještě než zakopl o předmět na podlaze, věděl, že o takový předmět zakopne. Byl to pocit podobný onomu pocitu, který zakusil, než zahrnul za roh a téměř porazil tu dívku. Jeho noha, vysílající před sebe vlnění, přijala signály malé překážky v cestě, jakmile se pohnula. Jeho noha kopl. Předmět slabě cinkl a ve tmě se odkutálel.

Montag stál ztuhlý jako sloup a v noci, která smazávala všechny obrysy, naslouchal bytosti na temné posteli. Dech vycházející z nozder byl tak lehký, že by rozechvěl pouze nejnepatrnější náznaky života: lísteček, černé pírkó, osamocený vlasek.

Pořád ještě si nepřál, aby sem vniklo světlo zvenčí. Vytáhl zapalovač, ucítil salamandra, vyrytého do stříbrné plošky, stiskl jej...

Ve světle malého plamínku, který držel v ruce, na něj pohledly dva oblázky, dva bledé oblázky utopené v potůčku číré vody, nad níž ubíhal běh světa a nedotýkal se jich.